

Praktični okultizam
Helena Petrovna Blavatsky

VAŽNO ZA UČENIKE

Postoje mnogi ljudi koji tragaju za praktičnim uputama u Okultizmu. Nameće se stoga potreba jednom, jasno za sve, utvrditi:

- a) Suštinsku razliku između teoretskog i praktičkog Okultizma, ili onoga što je opće poznato kao Teofozija s jedne i Okultnih znanosti s druge strane.
- b) Prirodne poteškoće koje se odnose na proučavanje posljednjeg (Okultne znanosti).

Postati Teozofom nije teško. To može biti svaka osoba prosječnih intelektualnih sposobnosti sklona metafizičkom, osoba čistog i nesebičnog života koja nalazi više radosti u pomaganju svojim bližnjima nego u primanju pomoći, ona koja je uvijek spremna žrtvovati vlastitu udobnost u korist drugih ljudi, ona koja voli Istinu, Dobrotu i Mudrost zbog njih samih, a ne uslijed koristi koje iz toga mogu proizaći. Ali druga je stvar zakoračiti na Put što vodi znanju o onome što treba učiniti, kao i pravilnom razlikovanju dobra od zla; Put koji, također, vodi čovjeka onoj moći kojom može učiniti dobro prema vlastitoj želji, često čak i bez vidljivog podizanja prsta. Osim toga, postoji važna činjenica sa kojom učenik mora biti upoznat, a to je ogromna i gotovo neograničena odgovornost koju učitelj preuzima radi dobrobiti svog učenika. Od gurua sa istoka koji podučavaju javno ili tajno, pa do nekolicine kabalista zapadnih zemalja koji prenose rudimente svete znanosti, često nije prisutna svijest o opasnosti kojoj se izlažu. Svaki je od tih "Učitelja" podvrgnut istom, nepromjenjivom zakonu. Od trenutka kada zaista počinju podučavati i povjeravati određene moći ili sposobnosti svojim učenicima, koje mogu biti fizičke, psihičke ili mentalne, preuzimaju na sebe sve grijehе učenika povezane sa okultnim znanostima, bio to propust ili ovlaštenje, do trenutka kada učenik postaje Učiteljem, a time i sam izravno odgovornim. Postoji jedan mistični i sudbonosni religiozni zakon koji je duboko štovan u grkokatoličkoj crkvi, napola zaboravljen u rimokatoličkoj, a potpuno zanemaren u protestanta. Potječe iz najranijih dana kršćanstva, te je simbol i izražaj onog okultnog zakona koji je ranije bio poznat kao odnos između Učitelja i učenika. To je dogma apsolutne svetosti odnosa sa kumovima koji postaju zaštitnici djeteta kome kumuju, postajući u obredu krštenja sa njim duhovno povezani. Kumovi na sebe preuzimaju sve grijehе kumčeta, sve do trenutka kada dijete postane sposobno razlikovati dobro i zlo, postajući odgovorno za svoja djela i postupke. Ovime možemo protumačiti zbog čega su Učitelji strogi i šutljivi, te zbog čega se od učenika ("čela") zahtijeva da odsluži

sedam godina probacionizma kako bi dokazao svoju spremnost i razvio kvalitete neophodne za vlastitu sigurnost i sigurnost Učitelja. Okultizam nije magija. Relativno je lako naučiti lukavost čarolijama i metode korištenja tajanstvenog, ali to su ipak materijalne sile fizičke prirode. U čovjeku se ubrzo pobuđuju snage animalne duše, te se sile (energije) koje pokreće njegova ljubav, mržnja i strast spremno razvijaju. Ali to je crna magija ili čarobnjaštvo, jer isključivo o motivu ovisi da li će upražnjenje neke sposobnosti biti crna i zloćudna ili bijela i dobrohotna magija. Duhovne snage nemoguće je koristiti sve dok postoji i najmanja trunka sebičnosti. Jer, sve dok namjera u potpunosti nije iskrena i čista, duhovne će se energije transformirati u psihičke, koje djelujući na astralnoj razini mogu dovesti do katastrofalnih rezultata. Moći i sile animalne prirode jednako mogu koristiti sebični i osvetoljubivi, kao i nesebični i sveoprostivi. Duhovnim snagama i energijama mogu upravljati samo oni savršeno čistog srca. To je božanska magija. Koji se, stoga uvjeti zahtijevaju da bi se postalo učenikom Božanskog znanja - "Divina sapientia"? Treba reći da o tome nije moguće davati bilo kakve upute sve dok učenik tijekom godina učenja ne udovolji određenim uvjetima, strogo ih se pridržavajući čitavo vrijeme. Taj uvjet je nužnost i sine qua non. Niti jedan čovjek ne može poletjeti sve dok joj ne narastu krila, a pred njom je prostor i njena hrabrost da u taj prostor vjeruje. Čovjek koji želi rukovati mačem sa dvije oštrice mora biti savršeni poznavalac, kako već pri prvom pokušaju ne bi povrijedio sebe ili, što je još gore, druge. Svaki instruktor sa istoka posjeduje niz "privatnih pravila", koja nam mogu dati približnu ideju o uvjetima po kojima samoproučavanje Nebeske Mudrosti može biti vršeno bez opasnosti, tj. Bez opasnosti da će božansko biti nadomješteno crnom magijom. Slijedećih je nekoliko odlomaka izabrano iz velikog broja takvih, uz pobliža tumačenja.

1. Mjesto izabrano za primanje uputa ne smije zbunjivati um i mora biti ispunjeno magnetskim predmetima "poticajnih utjecaja". Između ostalih stvari tamo se mora nalaziti pet svetih boja sjedinjenih u krugu. Mjesto mora biti oslobođeno svakog zloćudnog utjecaja koji lebdi zrakom uokolo. Mjesto mora biti odvojeno i nekoršteno u bilo koju drugu svrhu. "Svete boje" su prizmatične nijanse svrstane na određeni način, jer posjeduju snažnu magnetičnost. "Lošim utjecajima" smatraju se bilo koji poremećaji kao što su razdori, svađe, loši osjećaji itd., jer oni djeluju neposredno na astralno svjetlo, tj. U atmosferi mjesta, lebdeći u zraku. Izgleda da je na prvi pogled ovaj uvjet lako ispuniti, ali daljnjim će se razmatranjem uvidjeti da je jedan od najtežih.

2. Prije nego što učeniku bude dozvoljeno učenje "licem u lice", on mora postići prethodna saznanja u odabranom društvu drugih upasaka (učenici) čiji broj mora biti neparan. "Licem u lice" označava u ovom slučaju učenje neovisno ili odvojeno

od drugih, kada učenik dobiva upute licem u lice od sebe samog (njegovo božansko, uzvišeno JA) ili od svoga gura. Tada svatko prima svoj dio uputa, ovisno o upotrebi svojih saznanja. To se može dogoditi samo na kraju ciklusa uputa.

3. Prije nego što ti (Učitelju) priopćiš svojem Lanuu (svete) riječi Lamrina, ili mu dopustiš da se spremi za Dubjet, moraš paziti da tvoj um bude potpuno pročišćen i u miru sa svime, posebno sa svojim drugim Ja (bit ili suština). U protivnom će riječi Mudrosti i dobrog Zakona biti raspršene i razasute vjetrom. "Lamrin" je zbirka praktičnih uputa koje je napisao Tson-kha-pa. Sastoji se od dva dijela: jednoga za svećeničku ili egzoterijsku, i drugoga za ezoterijsku uporabu. "Spremiti se" za Dubjet znači pripremati stvari koje se koriste za vidovnjaštvo, poput ogledala i kristala. "Drugi Ja" odgovaraju učenicima. Nikakav uspjeh nije moguć sve dok najveći sklad ne zavlada među učenicima. Učitelj vrši izbor prema magnetskoj i električnoj prirodi učenika, približavajući i pažljivo usklađujući pozitivne i negativne elemente.

4. Za vrijeme učenja upasake moraju biti sjedinjeni kao prsti na ruci. Moraš utisnuti u njihove umove da sve što povrjeđuje jednog, povrjeđuje i druge; i ako veselje jednog ne odzvanja u grudima drugih, tada je uvjet koji se zahtijeva izostao i beskorisno je nastavljati. Ako je prethodni izbor bio usklađen sa magnetskim zahtjevima, to se teško može dogoditi. S druge, pak, strane učenici koji su spremni primiti istinu, uslijed svoga temperamenta i nemogućnosti uspostavljanja sklada sa svojim suputnicima, mogu čekati godinama.

5. Guru mora uskladiti učenike poput žica na lutnji (vina) od kojih je svaka drugačija, ali sve zajedno odišu skladnim tonom. Zajedno čine klavijaturu koja u svim svojim dijelovima odgovara i na najmanji dodir (dodir Učitelja). Na taj će se način njihov um otvoriti harmonijama Mudrosti, vibrirajući u modulaciji znanja kroz sve i svakog od njih ugodnim djelovanjem za prisutne bogove (anđeli skrbi ili pokroviteljstva) i korisnim za učenika. Na taj će način Mudrost zauvijek biti utisnuta u njihovim srcima, a sklad zakona nikada neće biti narušen.

6. Oni koji žele postići znanje slijedeći siddhise (okultne snage) moraju se odreći svih ispraznosti svijeta i života (dalje slijedi nabranje siddhisa).

7. Nitko ne može osjećati razliku između sebe i svojih suputnika, te nadmoćno nad ostalima izreći: "Ja sam najmudriji. Ja sam svetiji i draži Učitelju od moga brata, od drugih." Misli učenika pretežno moraju biti usmjerene na njegovo vlastito srce, odagnajući iz njega svaku neprijateljsku misao prema bilo kojem živom biću. Ono

(srce) mora biti ispunjeno osjećajem neodvojenosti od ostalih bića i Prirode. Drugačiji uspjeh ne može doći.

8. Lanu (učenik) mora strahovati od vanjskih utjecaja života (magnetska emanacija živih bića). Zbog toga, dok je sjedinjen sa svojom unutarnjom prirodom, mora paziti da svoje vanjsko tijelo odvoji od svakog vanjskog utjecaja. Nitko osim njega samog ne smije jesti iz njegova tanjura, niti piti iz njegove čaše. Mora izbjegavati tjelesni kontakt (tj. Da bude diran ili da dira) sa ljudskim, kao i sa životinjskim bićima. Nisu dozvoljeni kući ljubimci i zabranjeno je dodirivati određeno drveće i bilje. Učenik mora živjeti u svojoj vlastitoj atmosferi kako bi je individualizirao u okultne svrhe.

9. Um mora ostati neosjetljiv prema svemu osim prema univerzalnoj istini kako "Doktrina srca" ne bi postala "Doktrinom oka" (prazni egzoterijski rituali).

10. Učenik ne smije konzumirati životinjsku hranu bilo koje vrste, niti bilo što što u sebi nosi život. Također ne smije piti vino i alkohol, niti koristiti opijum, jer sve te stvari djeluju kao zli dusi (Ihamaym) koji vežu nepromišljenog i uništavaju razumijevanje. Vino i alkohol sadržavaju i čuvaju loš magnetizam svih ljudi koji su ga stvarali. Meso čuva psihičke karakteristike životinje od koje potječe.

11. Najdjelotvorniji način za postizanje znanja i priprema za primanje više mudrosti su meditacija, uzdržavanje i izvršavanje moralnih dužnosti, blagih misli, ljubaznih riječi i dobrih djela kao i dobronamjernost prema svemu, sa potpunim zaboravljanjem sebe samog.

12. Jedino se uz pridržavanje prethodnih pravila Lanu, može nadati da će, u primjerenom vremenu, doseći siddhise arhata, i da će ga taj napredak postupno voditi k sjedinjenju sa UNIVERZALNOM SVEUKUPNOŠĆU.

Ovih je dvanaest odlomaka izabrano između 72 pravila, kojih bi nabranje bilo beskorisno zbog toga što u Evropi nemaju nikakvog značenja. Ali čak i tih nekoliko, dovoljno je za uvid u neizmjerne poteškoće koje zaposjedaju put budućeg "Upasake" koji je rođen i odgajan u zemljama zapada. Svo obrazovanje na zapadu, a posebice u Engleskoj, prožeto je principom suparništva i borbe. Na svako se dijete utječe da uči što ,brže, da bude bolje od svojih vršnjaka i da ih na svaki način nadmaši. Ono što se krivo naziva "prijateljskim rivalstvom" ustrajno se potiče, a isti je mentalitet podupiran i ojačavan u svakom životnom detalju. Može li sa takvim idejama, koje su u njega ugrađivane od djetinjstva, zapadni čovjek imati prema svojim suputnicima osjećaj zajedništva "poput prstiju na jednoj ruci"?

Njegovi suputnici nisu njegov vlastiti izbor i ne postoje zbog njegove osobne simpatije ili procjene. Njih je izabrao njihov Učitelj iz sasvim drugačijih razloga. Onaj tko želi biti učenikom najprije mora biti dovoljno jak da u svom srcu ubije sve nesklonosti i antipatije prema drugima. Koliko je Zapadnjaka pripravno ti prihvatiti ozbiljno? S druge strane, detalji svakodnevnog života i uputa da se ne dirne čak ni ruka najmilijeg ili najdražeg, toliko su suprotni zapadnom običaju izražavanja ljubavi i dobrog raspoloženja. Kako hladno i kruto to može izgledati. Ljudi mogu reći da je egoistično uzdržavati se u davanju radosti drugima zbog vlastitog razvoja. One koji tako misle ostavimo da u slijedećem životu zaista pokušaju stupiti na Put. Ipak, neka ne slave vlastitu nesebičnost. Jer u stvarnosti to je samo privid kojem dopuštaju da ih zavede, i konvencionalna stanovišta utemeljena na emocijama i zavaravanju i takozvana uslužnost, stvari su nerealnog života, a ne zapovijedi Istine. Ali čak i da ostavimo po strani te poteškoće koje mogu biti smatrane vanjskim, iako se njihovoj važnosti ne pridaje manje značenje, kako se učenici zapada mogu uskladiti ili harmonizirati, kao što se ovdje od njih traži? Koliko je ojačala osobnost u Evropi i Americi možemo vidjeti u činjenici da tamo ne postoji niti jedna škola umjetnosti čiji članovi ne mrze ili nisu ljubomorni jedan na drugoga. "Profesionalna" mržnja i zavist postala je poslovična. Ljudi za sebe traže probitak po bilo koju cijenu, a tzv. susretljivost života samo je prolazna maska pokrića tih demona mržnje i ljubomore. Na Istoku se duh "neodvojenosti" postepeno usađuje do djetinjstva pa nadalje, kao na Zapadu duh suparništva. Osobna ambicija, osobni osjećaji i želje, na istoku nisu ohrabrivani da rastu tako razuzdano. Jednako kao i prirodno plodna zemlja koja se kultivira na ispravan način, tako i dijete izrasta u čovjeka u kojem snažna i moćna postaje navika podvrgavanja svojeg nižeg JA u više. Na zapadu prevladava uvjerenje da su vodeći principi ljudskog ponašanja ugoda ili neugoda (simpatija ili antipatija) prema drugim ljudima ili stvarima; na kraju oni postaju životnim načelima i nastoje se nametnuti drugima. Oni koji se žale da su u Teozofskom društvu malo naučili, neka usmjere svoju pažnju na riječi iz članka objavljenog u časopisu Path (Put) veljače 1888.: "Na svakom od stupnjeva, ključ je sam aspirant." Nije "strah od Bogova" početak mudrosti, već je znanje o SEBI (bit, prava suština) SAMA MUDROST. Svakom učeniku Okultizma koji je započeo ostvarivati neke od izloženih istina ukazuje se veliki i istinit odgovor Delfijskog proročišta, koji se ukazivao svima koji su došli tražiti Okultnu Mudrost, a kojeg je mudri Sokrat toliko često ponavljao:

ČOVJEČE, UPOZNAJ SEBE SAMOG.

SUPROSTNOSTI OKULTIZMA I OKULTNIH VJEŠTINA

*Često sam čuo, ali do sada nikada ne vjerovah,
da postoji onaj tko pomoću magičnih čari
može svojim nepoštenim ciljevima
podčiniti zakone Prirode.*

Časopis Korespondencija, u svibnju 1888., objavljuje različita pisma koja svjedoče o snažnom utisku koje je na čitatelje ostavio naš članak Praktični okultizam, uz travnja iste godine. Ta pisma dokazuju i potvrđuju dva logička zaključka:

Da postoji mnogo više obrazovanih i učenih ljudi koji vjeruju u postojanje Okultizma i magije (Okultizam i magija su potpuno različiti) nego što moderni materijalisti mogu zamisliti.

Da mnogi od onih koji vjeruju (uključujući i veliki broj teozofa) nemaju jasnu predodžbu o prirodi Okultizma i miješaju ga sa okultnim znanostima općenito, uključujući tu i crnu magiju.

Njihove predodžbe o moćima koje Okultizam daje čovjeku, kao i načini kojima bi ih postigli, različiti su i maštoviti. Neki zamišljaju da je za uzjednačavanje Zanonijem potreban samo Učitelj, koji će pokazati Put. Drugi vjeruju da treba prijeći Sueski kanal i poći u Indiju kako bi nadmašili Rogera Bacona, ili čak grofa St. Germaina. Mnogi za svoj ideal uzimaju Margravea i njegovu navijek obnavljajuću mladost, nimalo se ne obazirući na dušu i cijenu koju ona za to plaća. Nije mali broj onih koji Okultizam brkaju sa "proročicom iz Endore", koja je preko razjapljene zemlje zazivala slabašne duhove da iziđu na svjetlo dana", kako bi na temelju tog junaštva bili štovani kao utvare Adepta.

"Ceremonijalna magija", prema pravilima podrugljivo izloženim od Eliphasa Levija, još je jedan zamišljeni alter ego filozofije davnih arhata. Ukratko, prizme kroz koju Okultizam promatraju lakovjernici filozofije, toliko su različite i raznobojne, koliko ih već ljudska fantazija može uobličiti. Ukoliko im se kaže gola istina, da li će kandidati za Mudrost i Moć biti jako ogorčeni? No, nije samo korisno, već postaje i neophodno lišiti zablude većinu njih, prije nego što postane prekasno. Istina o tome može se izreći sa vrlo malo riječi: Među stotinama onih koji se na zapadu nazivaju okultistima, nema ni pola tuceta onih koji bi imali približno ispravnu ideju o prirodi znanosti kojom žele zagospodariti. Uz nekoliko iznimaka, svi su oni na putu čarobnjaštva; ali prije nego li se pobune protiv ove tvrdnje, neka u kaosu koji vlada njihovim umovima uspostave narušeni red. Neka najprije upoznaju istinski odnos između okultne znanosti i Okultizma, kao i razliku

između jednog i drugog; ako im se tada činilo da su u pravu, još uvijek će osjećati ljutnju. U međuvremenu mogu naučiti da se Okultizam razlikuje od magije, kao što se veličanstveno sunce razlikuje od noćne svjetiljke; kao što se veličanstveni i besmrtni čovjekov duh - refleksija apsolutne, bezuzročne i nepoznajne SVEUKUPNOSTI - razlikuje od smrtnog tijela i praha u koji se pretvara.

U našem visokociviliziranom zapadnom društvu, gdje su stvoreni suvremeni jezici i izumljene riječi što izražavaju nove ideje i misli, nije se osjetila potreba za stvaranjem novih riječi kojima bi se izrazilo ono što je prešutno smatrano praznovjerjem, jer je svaka nova mentalna uvjetovanost materijalizirana hladnom atmosferom zapadnog egoizma. Takve riječi mogu izražavati samo ideje koje je kulturni čovjek postavio u svome umu, za kojeg je magija sinonim za izvođenje čarobnjaštva, čarolije jednake potpunom neznanju, a Okultizam tužni ostatak neuravnoteženih srednjovjekovnih filozofa vatre kao što su Jacob Boehmes i St. Martins; sve su to izrazi koji se smatraju više nego dovoljnim za pokrivanje cijelog područja "šarlantanstva".

Riječi kao "magija", "čarobnjaštvo" i "okultizam" upotrebljavaju se na zapadu sa podcjenjivanjem, za opisivanje nečistih vremena i perversnih razdoblja paganizma. Zbog toga u našem jeziku ne postoje riječi koje bi odredile i smanjile razliku između odgovarajućih nadnaravnih sposobnosti ili između nauka kojima se one mogu postići, sa onom točnošću i jasnoćom kakvom su određene u istočnim jezicima, posebno sanskrtu. Što riječi "čudo" i "čarolija" (riječi koje su u svom značenju istovjetne i prema tumačenju poznatih autoriteta, izražavaju ideju stvaranja predivnih stvari kršenjem zakona prirode!!) znače onima koji ih čuju ili izgovore? Kršćanstvo, usprkos tome što krši zakone prirode čvrsto vjeruje u čuda, jer kaže da ih je Bog stvorio preko Mojsija, a čuda ili čarolije koje izvode faraonovi čarobnjaci omalovažava, ili ih pripisuje demonu.

Posljednji naši pobožni neprijatelji, povezuju Okultizam sa demonskim djelovanjem, dok se njihovi nevjerni protivnici smiju i Mojsiju i magima i okultistima, a mogli bi i pocrvenjeti kada bi izrekli ma kakvu ozbiljnu misao o tom praznovjerju. Sve je to posljedica toga što ne postoje riječi koje bi mogle pokazati razliku; ni jedna riječ kojom bi se izrazila razlika između svjetla i sjene, između uzvišenosti i istine. Apsurdne su i besmislene teološke interpretacije koje govore o "narušavanju zakona prirode" od strane čovjeka, Boga ili đavla. Uzvišena i istinita su znanstvena čuda i čarolije Mojsija i maga, koje su u podudarnosti sa prirodnim zakonima. Kako Mojsije, tako su i egipatski magi učili Mudrost i istinski Okultizam u Svetištima koja su bila akademije i znanstvena udruženja toga vremena.

Riječ Okultizam sigurno sadrži grešku, s obzirom da je prevedena iz složenice Gupta-Vidya ili "tajno znanje". Ali znanje o čemu? Mogli bi nam pomoći neki od sanskrtskih izraza.

Između mnogih imena različitih vrsta ezoterijske znanosti koja se pojavljuje u ezoterijskim Puranama navest ćemo četiri najodličnija:

Yajna-Vidya je znanje o okultnim moćima koje je izvođenjem određenih religioznih ceremonija i rituala probuđeno u prirodi.

Mahavidya ili "veliko znanje", magija kabalista i obožavatelja tantrizma; često čarobnjaštvo najgore vrste.

Guhya-Vidya, znanje o mističnim snagama koje počivaju u Zvuku (eter), pa stoga i u mantrama (pjevujuće molitve ili čaranja) i ovise o ritmu i korištenoj melodiji; drugim riječima, magijska je svečanost zasnovana na znanju o prirodnim silama i njihovom međusobnom odnosu.

4. **Atma-Vidya**, što se prevodi kao "Znanje o duši", istinska je mudrost orijentalista, čije je značenje mnogo dublje.

Atma-Vidya je jedina vrsta okultizma koja bi trebala inspirirati svakog čistog, i nesebičnog teozofa koji cijeni "Svjetlo na putu". Ostale su vrste Okultizma tek grane okultne znanosti, tj. Temeljne umjetnosti koja je zasnovana na znanju o krajnjoj suštini svih stvari u kraljevstvu prirode (minerali, biljke i životinje). Onaj tko poznaje tu osnovnu znanost, poznaje također i materijalno kraljevstvo prirode, jer sama je suština nevidljiva i do sada se izbjegavalo naučno je istraživati. Alkemija, astrologija, okultna fiziologija i hiromantija postoje u prirodi, a znanosti koje se možda zbog svoje netočnosti nazivaju egzaktima, u ovom razdoblju paradoksalnih filozofija, otkrivene su ništa više od gore navedenih umjetnosti. Ali vidovitost, u Indiji simbolizirana "Šivinim okom", u Japanu nazivana "Beskonačnim viđenjem", nije hipnotizam, nezakonito dijete mesmerizma i ne može biti postignuta putem takvih vještina. Svim ostalim vrstama okultizma može se dominirati i postići ih, ali sa Atma-Vidyom je drugačije. Ona ih sve uključuje i može ih čak prigodno koristiti, ali tek nakon što su očišćene od nečistoće; za dobrohotne ciljeve i pazeći da ostanu nedirnuti od svake motivacije izazvane sebičnim motivima. Protumačimo: bilo koji čovjek, bez velike pripreme može proučavati gore navedene "okultne vještine", čak i bez prihvaćanja ikakvog drugačijeg načina življenja. Može čak biti oslobođen svih visokih standarda moralnosti. U ovom će posljednjem slučaju učenici zapasti u nisku vrstu čarobnjaštva, srljajući u ponor crne magije. Ali, zar im je to važno? Vuduisti i Dugpe također jedu, piju i šale se nad hekatombama svoje gadne umjetnosti. A isto to čine i ljubazna gospoda vivisekcionisti, te diplomirani "hipnotizeri" medicinskih fakulteta. Jedina je razlika između njih što su dugpe i vuduisti svjesni svojih postupaka, a vivisektori drupe Charcot i Richet nesvjesni. Ali kako će i jedni i drugi požnjeti plodove svojih djela u crnoj umjetnosti, kao zapadni praktičari neće pri tom propustiti profit, naknadu i reputaciju, usprkos kazni koja slijedi; jer,

hipnotizerstvo i vivisekcija koji se prakticiraju u takvim školama, čisto su čarobnjaštvo i ne posjeduju znanje koje imaju vuduisti i dugpe, a koje grupa Charcot-Richet može postići tijekom 50 godina teškog naukovanja i eksperimentalnih promatranja. Stoga, neka oni što se žele uprljati u magiji, bez obzira da li razumiju njenu prirodu ili ne, ali koji smatraju da su pravila Atma Vidye ili istinskog Okultizma preteška, krenu bez nje. Neka postanu magi u pravom značenju te riječi, pa makar vuduistima i dugpama bili još slijedećih deset inkarnacija. Ipak, interes naših čitatelja usmjeren je onima koji osjećaju neodoljivu privlačnost prema Okultizmu, ali koji još uvijek nisu ovladali svojim strastima, kao što nisu ovladali ni svojim egoizmom. Kako nastavljaju rastrgani između dvaju suprotnih sila? Jer često je bilo rečeno, a i sama je činjenica očigledna svakom promatraču, kada je želja za Okultizmom jednom probuđena u čovjekovom srcu, ne postoji više nada za mir, niti mjesto na čitavom svijetu gdje bi on pronašao odmor i smirenje. Uveden je u divlji i opustošeni svijet življenja pomoću nagrizajućeg nemira koji se ne može suzbiti. Njegovo je srce prepuno strasti i sebične želje koja mu dozvoljava da prođe kroz Zlatna vrata; ne nalazi odmor niti mir u svakodnevnom življenju. Mora li tada neminovno pasti u čarobnjaštvo i crnu magiju i kroz mnoge inkarnacije nagomilavati na sebe užasnu karmu? Ne postoji li za njega neka druga staza? Odgovaramo: zaista postoji. Neka ne teži višem od onoga što se osjeća sposobnim izvršiti ili ispuniti. Neka na sebe ne polaže teret pretežak za nošenje. Neka proučava filozofiju i "nauku duše"; može postati jedan od skromnih dobročinitelja čovječanstva, a da ne posjeduje nikakve "nadnaravne moći". Siddhisi (ili moći Ahata) samo su za one koji su sposobni upravljati životom i koji se podvrgavaju užasnim žrtvama koje se zahtijevaju. Neka znaju i zauvijek upamte da je istinski Okultizam ili teozofija "veliko samoodricanje", potpuno neuvjetovano u mislima i u djelima. To je ALTRUIZAM, stanje van kalkulacija ranga zajedničkog življenja. "Ne za sebe, već za svijet on živi", postaje postulat onog koji se zalaže za takav rad. Tijekom prvih godina probacionizma mnogo se toga zaboravlja. Ali "prihvaćenost" ne može biti ostvarena prije nego što nestane osobnosti i prije nego što ona ne postane dobrohotnom silom prirode. Nakon toga postoje dva pola, dva puta. Središnji put, put odmora, ne postoji. Korak po korak, često tijekom mnogobrojnih inkarnacija i bez devahaničkog prekinuća, mukotrпно uspinjanje zlatnim ljestvama vodi k Mahatmi (Ahat ili stanje Bodhisattve) - ili - ili padu sa ljestava pri prvom krivom koraku i zapadanje u stanje dugpa? Sve to je nepoznato. Ostavljeno je po strani. Zaista, onaj tko je sposoban slijediti tihu evoluciju prethodnih težnji kandidata, često se veže za čudne ideje koje tako neprimjetno počinju zauzimati njegov um. Postoje oni čije su razumne snage izopačene čudnim utjecajima, pa im se čini kako životinjske strasti mogu biti tako profinjene i uzvišene da njihova vatra i bijesne sile mogu iznutra promijeniti smjer; da mogu biti pohranjene i zatvorene u nečijim grudima sve dok

ne dođe do ekspanzije te energije, ali usmjeravanje prema višim i svetijim ciljevima; sve dok, naime, kolektivna i neprotumačena snaga ne prisili njezina posjednika na ulazak u istinsko Svetište Duše i prebivanje u prisutnosti Učitelja -- VIŠE BITI. Zbog toga se neće boriti sa svojim strastima, niti će im robovati. Jednostavno će snažnim naporom volje oboriti divlje plamenove i držati ih unutar svoje prirode, dopuštajući vatri da tinja pod tankim slojem pepela. Oni se veselo podvrgavaju torturi spartanskog dječaka koji dopušta lisici da proždere njegovu utrobu, umjesto da se os nje odmakne. O, jadni slijepi zanesenjaci. I nadaju se da se grupa pijanih dimnjačara, još toplih i čađavih poslije rada, može zatvoriti u Svetište, a ono ukrasiti bijelom zastavom čistoće i da će umjesto da njihovim prisustvom zastava bude pretvorena u prljavu krpu, oni zagospodariti svetom odajom i iz tog svetišta izići neokaljani. Zašto ne zamisliti da će tucet tvorova zatvorenih u čistu atmosferu Dgon-pa (samostan) izići iz njega impregnirani mirisom tamjana) ? Čudna zabluda ljudskog uma. Može li biti tako? Razjasnimo to. "Učitelj" u svetištu naše duše je "Više Ja", božanski duh čija se svjesnost izvodi i temelji isključivo na Umu (u najmanju ruku tijekom mentalnog života čovjeka) i nazivamo ga Ljudskom dušom ili osobnom dušom (duhovna je duša nosilac Duha). U svom je višem aspektu ljudska duša sastavljena od duhovnih težnji, htijenja i božanske ljubavi, u nižem aspektu, životinjskih želja i zemaljskih strasti, postoji povezanost sa astralnim tijelom koje je sjedište svega. Zbog toga je osobna duša veza i posrednik između animalne prirode čovjeka, koju višim razumom nastoji podvrgnuti i uzvišene duhovne prirode prema kojoj teži tijekom borbe sa životinjom iznutra (životinjska priroda). Ovo posljednje je instinktivna "životinjska duša" i sjedište tih uspavanih strasti koje, umjesto da su uništene, ostaju zatvorene u grudima nekog nesmotrenog entuzijasta. Kako mogu očekivati da će se blatna voda životinjskog odvodnog kanala pretvoriti u kristalno čistu vodu života? I gdje, na kojem tlu mogu biti zatvoreni da ne bi djelovali na čovjeka? Divlje strasti ljubavi i žudnje još uvijek su žive i dopušta im se boravak na mjestu njihova rođenja - u animalnoj duši. Jer i viši i niži dijelovi "Ljudske duše" ili Uma odbijaju primiti takvog sustanara, iako ne mogu izbjeći sramoti koja na njih pada uslijed samog njegovog postojanja. "Više Ja" ili Duh, nije sposoban asimilirati takve loše osjećaje, jednako kao što voda pomiješana sa uljem ili nekim prljavim talogom ne može zadržati svoju čistoću. Jedina veza između zemaljskog čovjeka i Višeg Ja je Um i on je u neprekidnoj opasnosti da ga te strasti, koje se u svakom trenutku mogu probuditi, ne povuku nadolje, gdje će biti uništen u provaliji materije. Kako ikada može doći do usklađenosti sa božanskim skladom najvišeg Izvora, kada je ona uništena samom prisutnošću animalnih strasti? Kako sklad može prevladati i zavladati, kada je duša okaljano i rastresena nemirom strasti i zemaljskim željama tjelesnih osjeta ili čak "Astralnim čovjekom". "Astral", sjenoviti dvojnik (u čovjeka kao i životinje), nije suputnik božanskog Ega (više Ja)

već zemaljskog tijela. Astral je veza između osobne biti tj. Nižeg manasa i tijela, te je nosilac prolaznog, a ne vječnog života. Nalik čovjekovoj sjeni, astral pokorno i mehanički slijedi čovjekove pokrete i impulse. Zbog toga je vezan za materiju i ne uspinje se ka duhovnom. To se, međutim događa samo onda kada su snage strasti mrtve, kada su uništene i rastvorene unutar okruženja nepopustljive volje; ne samo kada su sve požude i želje tijela mrtve, već i kada je uništeno prepoznavanje osobne Biti, a "Astral" je tada svojom nezatnošću jednak nuli, kako bi jedinstvo sa "Višim Ja" moglo biti sprovedeno. Sjedinjenje sa "Višim Ja" može biti ostvareno samo kada je poništena snaga strasti, kada astral odražava čovjeka koji je ovladao sobom, kada je nestalo sebične osobnosti. Tada briljantni Augoeides, božansko Ja, vibrira u svjesnom skladu sa oba pola ljudskog bića; pročišćenim materijalnim čovjekom i uvijek čistom duhovnom dušom. Čovjek stoji u prisutnosti svog višeg Ja, svoga Učitelja, Krista mističnih gnostika i jednom se zauvijek sa NJIM sjedinjuje.

Kako je stoga moguće misliti da bi čovjek mogao proći kroz "uska vrata" Okultizma, kada su njegove svakodnevne misli vezane zemaljskim stvarima, željom za posjedovanjem i moći, žudnjom, ambicijama i dužnostima koje su, ma koliko bile časne i poštene, još uvijek zemaljske? Čak i ljubav spram žene i obitelji, najčišća od najnesebičnijih osobina, zapreka je stvarnom Okultizmu. Ako za primjer uzmemo svetu ljubav majke prema djetetu, ili muža prema ženi, i potpuno ih analiziramo vidjet ćemo da još uvijek postoji jednostrani osobni egoizam kod majke, a dvostruko izražen kod supružnika. Zar majka ne bi za život svog djeteta od srca žrtvovala stotine, pa i tisuće života? Koji ljubavnik ili pravi suprug ne bi slomio srce svake druge žene i muškarca da bi udovoljio želji svoje ljubavi? Rečeno nam je: to je tako prirodno. I jest ispravno, ali po pravilima ljudskih osobina, a ne po pravilima božanske univerzalne ljubavi. Jer dok je naše srce puno misli na malu grupu nama dragih i bliskih bića, kako se u duši može naći imalo mjesta za ostatak čovječanstva? Koliko će nam ljubavi i pažnje preostati za "veliko siročje"? I kako će naša duša čuti "slabašni i jedva čujni glas" kada je potpuno zaokupljena vlastitim privilegiranim stavovima? Koje se mjesto u njoj ostavlja za zajedničke potrebe čovječanstva, da bi se one osjetile i da bi to rezultiralo odgovornošću? Onaj koji nastoji postići mudrost univerzalnog uma, mora ga dosegnuti kroz čitavo čovječanstvo, bez obzira na rasu, boju kože, religiju ili socijalni status. Samo altruizam, a ne egoizam, čak ni u svojim najelegantnijim i najotmjenijim koncepcijama, može voditi čovjeka sjedinjenju njegovog osobnog Ja sa univerzalnim Ja. Tim potrebama i tom radu treba se posvetiti istinski učenik istinskog Okultizma ako nastoji doseći teozofiju (theosophia), božansku Mudrost i Znanje. Aspirant mora potpuno odlučiti između svjetovnog života i života Okultizma. Beskorisno je i sasvim uzaludno nastojati sjediniti oba, jer nitko ne može služiti dva gospodara i oba zadovoljiti. Nitko ne može služiti svome tijelu i

višoj duši, izvršavati obiteljske obveze i svoju univerzalnu dužnost, a da jednom ili drugom ne uskrati svoja prava. Položit će svoje uho na taj još uvijek "jedva čujni glas", a ipak neće čuti njegov vapaj; ili ako osluhne njegov vapaj, ostat će gluh na glas čovječanstva. To će biti bezuspješna i suluda borba za gotovo svakog oženjenog čovjeka, koji će nastojati provoditi pravi praktični Okultizam, umjesto da proučava njegovu teoretsku filozofiju. Stalno će se nalaziti između glasa neosobne božanske ljubavi prema čovječanstvu i osobne, zemaljske ljubavi. To će ga samo dovesti do neuspjeha u vršenju jedne ili druge, ako ne i obje dužnosti. A može se dogoditi i nešto gore. Ako si onaj tko se obvezao Okultizmu dozvoli zadovoljavanje zemaljskih ljubavi i želja, gotovo će trenutno osjetiti posljedicu koja se očituje odvajanjem od neosobnog božanskog stanja i padanjem prema nižim razinama materije. Osjećani ili mentalno samozadovoljstvo rezultira trenutnim gubitkom moći duhovnog saznanja. Glas Učitelja više se ne može razlikovati od nečijih žudnji ili čak od želja Dugpi, dobro se ne može razlikovati od zla, glas moralnosti od puke kazuistike. Plod Mrtvog Mora pojavljuje se u najveličanstvenijem mističnom oblike, samo da bi se pretvorio u pepeo na usnama i gorčinu u srcu, rezultirajući u:

"Dubini sve dubljoj, mraku sve mračnijem; ludosti umjesto mudrosti, krivici umjesto nevinosti; tjeskobi umjesto zanosa i umjesto nade očajem."

II dio:

Pogriješivši jednom, a potom djelujući na temelju te greške, većina ljudi odbija tu grešku prihvatiti i shvatiti. Na taj način sve dublje i dublje silazi u blato. No, iako je namjera ta koja primarno odlučuje da li će se provoditi crna ili bijela magija, lošu Karmu mogu stvoriti i rezultati nenamjernog, nesvjesnog čarobnjaštva. Mnogo se govorilo o tome kako čarobnjaštvo bilo koju vrstu lošeg utjecaja primjenjuje na druge osobe koje pate ili čini da druge osobe pate. Karma je težak kamen bačen u mirne vode Života, koji stvara široke virove i velike valove, gotovo do beskonačnosti. Uzroci time stvoreni izazivaju daljnje djelovanje, a svoju potvrdu dobivaju u pravednim zakonima Naknade. Mnogo bi se toga moglo izbjeći kada bi se ljudi uzdržali od srljanja u prakticiranje, prirodu i u važnost onoga što ne razumiju. Ni od koga se ne očekuje da nosi teret koji nadilazi njegove snage i moći. Postoje "prirodno rođeni magi", mistici i okultisti po rođenju, s pravom izravnog nasljeđivanja iz niza inkarnacija, eona patnji i neuspjeha. Niti jedna se vatra zemaljskog podrijetla ne može raspirati u plamenu bilo koje od njihovih želja

i čula; niti jedan ljudski glas ne može odzvanjati u njihovim dušama, izuzev velikog vapaja čovječanstva. Samo se takvi mogu nadati uspjehu. No, takovi su rijetki i oni prolaze kroz uska vrata Okultizma, jer ne nose osobni teret ljudskog osjećaja prolaznosti. Oslobođeni su osjećaja niže osobnosti, paralizirajući tako "astralnu životinju". Zlatna, ali uska vrata otvaraju se pred njima. To isto ne uspijevaju oni koji tijekom različitih inkarnacija nose teret grijeha počinjenih u prošlim životima. Ne nastave li dalje sa velikim oprezom, za njih se zlatna vrata Mudrosti mogu transformirati u široka vrata i prostrani put koji vodi destruktiji. Zbog toga ih je toliko mnogo na tom putu. Ta su prostrana vrata vrata okultnih umjetnosti koje se prakticiraju iz sebičnih pobuda, bez dobrohotnog utjecaja Atma-vidye. Nalazimo se u razdoblju Kali Yuge, a njezin je pogubni utjecaj tisuću puta izraženiji na zapadu nego na istoku. Ovdje možemo tražiti razlog mnogim prijevarama što su učinjene u ovoj cikličkoj borbi, uz pomoć snaga razdoblja mraka, kao i mnogim varkama i obmanama pod čijim utjecajima svijet sada pati. Jedna od njih je čovjekovo umišljanje da bez velikih žrtava može doći do "Vrata" i prijeći prag Okultizma. To je san većine teozofa, san koji je inspiriran željom za moći i osobnom sebičnošću, ali taj ih osjećaj nikada ne može odvesti do željenog cilja. Jer, kako je istinito i dobro rekao onaj za koga se vjeruje da se žrtvovao za čovječanstvo: "Mala su vrata i uzak je put što vodi u "život vječni", i stoga će ga samo nekolicina pronaći." Zaista, toliko je uzak da se samim spominjanjem nekih od uvodnih poteškoća mnogi zapadni kandidati okreću i povlače s jezom ? Bolje je da stanu i u svojoj velikoj slabosti više ne pokušavaju. Ako, dok okreću svoja leđa uskim vratima, budu povučeni svojom željom za okultnim ma samo i jedan korak prema širokim i primamljivim vratima te zlatne misterije što bliješti u svjetlu iluzija, jao njima! To ih jedino može odvesti crnoj magiji i sigurno je da će se ubrzo potom nalaziti na sudbonosnom putu prema paklu, čijim vratima Dante upućuje slijedeće riječi:

*Per me si va nella citta dolente
Per me si va nell`eterno dolore
Per me si va tra la perduta gente.*

PRAKTIČNE UPUTE ZA SVAKODNEVNI ŽIVOT

Uvod

Navodi od kojih je sastavljen slijedeći tekst nisu izvorno izrađeni za objavljivanje, pa se stoga na nekim mjestima mogu doimati nepovezano. Prvi puta su objavljeni u "Teozofskom zborniku", u nadi da će čitalac iz teksta polučiti ono što će mu biti od praktične važnosti, koncentrirajući se tako na samu suštinu ove knjige. Također se sugerira da čitalac svakog jutra pročita nekoliko napomena koje će pokušati proživjeti i primijeniti tijekom dana, te nad njima meditirati.

I

Ustaj rano i čim se probudiš ne leži lijeno u krevetu polubudan, polusnen. Tada se istinski pomoli da čitavo čovječanstvo bude duhovno obnovljeno, da oni što se bore na putu istine budu ohrabreni tvojim molitvama. Radi ozbiljnije i uspješnije da bi bio ojačan, a ne oslabljen, prema zavodljivostima čula. Zamisli u svome umu sliku svojega Učitelja zanesenog samadhiem. Učvrsti je pred sobom i ispuni je u svim detaljima. Razmišljaj o njemu sa poštovanjem i moli da ti sve greške i svi propusti budu oprošteni. To će ti uvelike olakšati koncentriranje, pročistiti tvoje srce i učiniti mnogo više. Ili se osvrni na nedostatke svojega karaktera: potpuno shvaćajući njihovo zlo i prolazne ugone koje ti daruju i čvrsto zaželi pokušati učiniti sve kako im idućeg puta pred vlastite svjesne mogućnosti, olakšat će tvoj duhovni napredak do stupnja koji ne možeš ni zamisliti. Za vrijeme pranja ili kupanja vježbaj svoju volju, želeći da moralna nečistoća bude isprana zajedno sa nečistoćom tijela. U svom odnosu sa drugima primjenjuj slijedeća pravila:

Nikada ne čini ono što nisi obvezan učiniti, tj. Nikakvu nepotrebnu stvar. Prije nego što nešto učiniš promisli da li je to tvoja dužnost.

Nikada ne govori nepotrebne stvari. Razmisli o djelovanju koje tvoje riječi mogu proizvesti, prije nego što ih izustiš. Nikada ne dozvoli da tvoji principi budu ugroženi prisilom sugovornika.

Nikada ne dozvoli da nepotreba ili uzaludna misao okupira tvoj um. Naravno, to je puno lakše reći nego učiniti. Svoj um ne možeš učiniti čistim ili neispisanim odjednom. Stoga već na početku pokušaj spriječiti zle i bezvrijedne misli koje nastoje zauzeti tvoj um, pomoću analize vlastitih pogrešaka ili razmišljajući o Savršenom. Tijekom obroka vježbaj svoju volju da bi hrana koju unosiš u tijelo bila pravilno probavljana i da bi za tebe izgrađivala tijelo u skladu sa tvojim duhovnim težnjama, pri tom ne stvarajući zle strasti i nemoralne misli. Jedi

isključivo kada si gladan, pij kada si žedan i nikako drugačije. Ako neki poseban miris mami tvoje čulo okusa, ne dozvoli da njime budeš zaveden i ne popusti zadovoljenju svoje žudnje. Upamti da ugoda koju si izvukao iz toga nije postojala nekoliko sekundi ranije i da će prestati postojati nekoliko sekundi nakon toga, da je to prolazna ugoda koja će se pretvoriti u bol uzimanjem velike količine hrane; da ona postoji samo za tvoj jezik; da ako si stavljen u veliku nevolju da dobiješ tu stvar i ako dopustiš sebi biti zaveden, nećeš se ustručavati i sramiti da ju dobiješ na bilo koji način; da je, dok postoji drugi objekt koji ti može dati vječno blaženstvo, usmjeravanje tvojih naklonosti na prolazne stvari potpuno glupo; da ti nisi niti tijelo, niti čulo, pa te stoga ni ugoda, ni bol nikada zaista ne mogu pogoditi. U slučaju svake druge napasti vježbaj isti slijed razmišljanja, pa iako ćeš često padati, ipak ćeš postići određeni uspjeh. Ne čitaj mnogo. Ako čitaš deset minuta, razmišljaj o tome deset sati. Navikavaj se na samoću u kojoj ćeš ostati sam sa svojim mislima. Navikni se na misao da ti nitko osim tebe ne može pomoći i postupno odbaci svoje sklonosti prema tin stvarima. Prije spavanja pomoli se kao što si to činio ujutro. Potom preispitaj svoje djelovanje o proteklom danu i vidi da li si negdje pogriješio. Odluči potom da to nećeš ponoviti sutra. [Theosophist, August 1889, page 647]

II

Pravilan motiv za traženje samoznanja je onaj koji traži pristup znanju, a ne sebi. Samo zanje je vrijedno tražiti vrlinom koja je usmjerena samom znanju, a ne njegovu stjecanju za sebe samog. Glavno sredstvo za stjecanje samoznanja je čista ljubav. Traži znanje iz čiste ljubavi i napor će biti okrunjen samoznanjem. Učenikov rastući nemir glavni je dokaz da ne zaslužuje veliku pobjedu među onima koji rade zbog čiste ljubavi. Bog u nama, to jest Duh ljubavi i istine, pravde i mudrosti, dobrote i snage, treba biti naša jedina istina i stalna ljubav, u svemu naša jedina uzdanica; jedina naša nepokolebljiva vjera; jedina naša Nada koja nas nikada neće iznevjeriti, pa čak ni onda kada sve stvari izblijede; jedini predmet za kojim moramo tragati strpljivo, čekajući zadovoljno dok naša loša Karma ne bude istrošena i dok božanski iskupitelj ne objavi svoju prisutnost unutar naše duše. Vrata kroz koja ulazi nazivaju se zadovoljstvom, jer onaj tko je nezadovoljan sobom nezadovoljan je zakonom koji ga čini takvim kakav jest. Kao što je sam Bog Zakon, božja volja ne dolazi onima koji su Njime nezadovoljni. Ako prihvatimo činjenicu da se nalazimo u evolutivnom tijeku, tada nam svaka okolnost mora biti potpuno ispravna. I u našem neuspjehu koji je rezultat izvođenja određenih djela možemo naći najveću pomoć, jer ni na koji drugi način ne možemo naučiti o spokojstvu na kojem inzistira Krishna. Ukoliko svi naši planovi uspiju, tada nam se niti jedna suprotnost neće pojaviti. Također, planovi koji se žele

provesti mogu biti sročeni neuko, i stoga krivo, pa nam dobrostiva Priroda neće dopustiti da ih ostvarimo. Nećemo snositi krivnju za plan, ali možemo postići karmičku krivnju neprihvatanjem nemogućnosti postignuća. Ako si u vezi svega potišten, tada su tvoje misli oslabljene u snazi. Može se biti zatvoren u zatvoru, a ipak raditi za opće dobro. Stoga te molim da od svog uma odvратиš bilo kakvu mrskost za sadašnje okolnosti. Ako možeš uspjeti gledajući na sve to kao na pravednost koju ti zapravo želiš, tada to neće djelovati i na tvoje tijelo i činiti ga jačim. Djelovati i djelovati mudro kada dođe vrijeme za djelovanje; čekati strpljivo kada je vrijeme za spokoj; staviti se u podudarnost sa ulaznim i silaznim pokušajima, kako bi se sa prirodom i Zakonom iza sebe, istinom i dobrotvornošću, mogla činiti čuda. Nepoznavanje toga zakona ima za posljedicu nerazumni entuzijazam s jedne strane i depresiju, čak očaj, s druge. Umjesto da zagospodari, čovjek postaje žrtvom tih pokušaja. Imaj strpljenja, kandidatu, kao onaj koji se ne boji neuspjeha, kao onaj koji ne zahtjeva uspjeh. Akumulirana energija ne može biti poništena. Ona mora biti prenesena u novo stanje ili transformirana u druge oblike kretanja. Ona ne može zauvijek ostati neaktivna, a ipak nastaviti sa postojanjem. beskorisno je nastojati odoljeti strasti koju ne možemo kontrolirati. Ako akumulirana energija strasti nije vođena drugim kanalima, rasti će sve dok ne nadjača volju i razum. Da bi se nad njom postigla kontrola mora ju se voditi drugim i višim kanalima. Stoga ljubav prema nečem vulgarnom mora biti promijenjena u ljubav prema nečem višem, a mana može biti promijenjena u vrlinu, ako se promijene njeni ciljevi. Strast je slijepa. Ide tamo gdje je upućena, a razum je za nju mnogo sigurniji vodič od instinkta. Pohranjena ljutnja (ili ljubav) pronaći će objekt nad kojim će provesti svoj bijes jer inače može prouzrokovati destruktivnu ekspanziju prema njezinu posjedniku; poslije kiše dolazi sunce. Antici bi rekli da priroda ne trpi prazninu.

Mi ne možemo uništiti ili poništiti strast. Ako je odbacimo, drugi će elementarni utjecaji zauzeti njezino mjesto. Stoga ne trebamo prihvatiti uništenja nečeg, a da ga nečim ne nadomjestimo. Možemo, međutim, nadomjestiti niže višim, manu vrlinom, a praznovjerje znanjem.

III

Znaj da protiv žudnje, potrebe za nagrađivanjem i protiv želje i ambicije, nema lijeka koji će učvrstiti viđenje i odrediti sluh prema onom što je nevidljivo i nečujno.

Čovjek mora vjerovati u svoju prirodenu moć napretka. Ne smije se bojati svoje više prirode i ne smije biti povučen nadolje od svojeg materijalnog i nižeg Ja. Cjelokupno iskustvo nam pokazuje da poteškoće nisu isprika za potištenost, a još mnogo manje za očajavanje, jer svijet bi inače ostao bez mnogih civilizacijskih

čuda.

Snaga za činjenjem prvog koraka je prvenstvena potreba svakog tko je izabrao svoj put. Gdje se ona može pronaći? Gledajući uokolo, nije teško vidjeti gdje drugi ljudi pronalaze svoju snagu. Njezin izvor je duboko uvjerenje.

Uzdrži se, jer je pravilno uzdržati se, a ne samo zato da bi bio očišćen.

Čovjek koji ratuje protiv sebe i u toj bici pobjeđuje, može to raditi samo kada zna da čini ono što je vrijedno tog djelovanja. "Ne odupri se zlu", tj. Ne žali se i ne osjećaj ljutnju protiv neminovnih nedaća života. Zaboravi sebe (radeći za druge). Ako nas netko napada, ogovara ili grdi, čemu se odupirati? Tim ćemo otporom prouzročiti još veća zla.

U cijelom radu, ma kakav on bio, moramo prihvatiti našu dužnost, a ne njenu relativnu važnost ili nevažnost. Najbolji lijek protiv zla nije potiskivanje, već uništenje želje, a to se najbolje može izvršiti usmjeravanjem uma na božanske stvari. Saznanje o višem Ja ostaje obesnaženo kada se um veže za predmete neobuzdanih čula.

Naša vlastita priroda toliko je sebična, gorda, ambiciozna i ispunjena apetitima, predrasudama i mišljenjima, da će, ako je strasti ne ograniče, bez lijeka biti potpuno uništena. Stoga na kraju dolazi iskušenje da spoznamo sebe i budemo skromni. Najveće iskušenje je biti bez iskušenja, i zato kada nam se pojavi prihvatimo ga mirno, pokorno i ne protiveći se.

Uoči da ništa ne trebaš činiti za sebe, već da određene terete, koje moraš ponijeti, polaže Bog pred tebe. Želi Boga, a ne ono što ti on može dati. Sve što se treba činiti mora biti učinjeno, ali ne da bi se uživalo u plodovima rada. Ako netko djeluje s uvjerenjem da njegova djela nisu njemu vrijedna, već da moraju biti učinjena jednostavno zato što to moraju biti, ili rečeno drugim riječima, jer je u našoj prirodi djelovati, tada će egoizam u nama biti sve slabiji i slabiji, omogućujući znanju da razotkrije Istinsku Bit (Više Ja) koja će zasjati svim svojim sjajem.

Nitko ne smije sebi dozvoliti da ga radost ili bol odvrate od utvrđenog cilja.

Dok te Učitelj ne izabere i ne pozove k sebi, budi sa čovječanstvom i nesebično radi za njegov napredak. To može donijeti istinsko zadovoljstvo. Znanje se uvećava proporcionalno njegovoj uporabi - tj. Što više podučavamo, više učimo. Istinu, stoga, tražimo vjerom maloga djeteta, voljom iniciranoga, dajući tijekom našega puta ono što je potrebno.

Učenik mora potpuno prepoznati da su ljudska prava izraz otrovnih karakteristika egoizma. Učenik nikada ne smije kritizirati i osuđivati drugu osobu, niti ikada podizati svoj glas u samoobranu ili ispriku.

Nitko nije tvoj neprijatelj; nitko nije tvoj prijatelj. Svi su oni podjednako tvoji Učitelji.

Više se ne smije raditi za stjecanjem bilo kakve koristi, svjetovne ili duhovne, već

za izvršavanje zakona postojanja koji iskazuje pravednu božju volju.

IV

Ne živi ni u sadašnjosti, ni u budućnosti, već u vječnosti. Divovski korov (zla) tamo ne može procvjetati; ta mrlja nad postojanjem potpuno se odstranjuje u atmosferi vječne misli. Čistoća srca neophodan je uvjet da bi se postiglo "Znanje Duha". Postoje dva osnovna načina na koja to pročišćenje može biti postignuto. Prvo, zauvijek otkloniti svaku lošu misao; drugi, sačuvati staloženost uma, bez obzira kojim okolnostima bio izložen, nikada ničim ne biti potresen ili iritiran. Ta dva načina pročišćenja primaju svoj glavni poticaj u odanosti i milosrđu. Iako se ne osjećamo čistima, ne smijemo zanemariti naše napore za napretkom. Neka svatko teži i neka radi ozbiljno, ali na pravilan način, a prvi korak toga puta je pročistiti srce.

Um zahtijeva pročišćenje uvijek kada se osjeti ljutnja ili kada je izrečena laž, ili kada se nepotrebno ukazuje na pogreške drugih; uvijek kada je nešto izrečeno ili učinjeno sa svrhom dodvoravanja ili kada bilo tko ostane obmanut neiskrenošću govora ili djela.

Oni koji žele spasenje, nastoje izbjeći žudnju, ljutnju i pohlepu, uzgajati hrabru pokornost prema Svetim spisima, proučavati Duhovnu filozofiju i provoditi ju. Onaj tko je vođen egoističnim motivima ne može ući u nebo, gdje takvi motivi ne postoje. Onaj tko o nebu ne brine, već je zadovoljan tamo gdje jest, nalazi se na Nebu, dok će ga nezadovoljnici u očajanju bučno zahtijevati. Biti bez osobnih želja, znači biti slobodan i sretan, a "Nebo" označava stanje u kojem postoje sloboda i sreća. Onaj tko čini dobra djela koja sadrže želju za nagradom, nije sretan dok nagradu ne dobije, a kada je dobije njegova je sreća okončana. Trajni odmor i sreća ne mogu se postići dok postoji rad koji treba učiniti, a ispunjenje dužnosti nosi svoju vlastitu nagradu.

Onaj tko se smatra svetijim od drugih, onaj tko je ponosan na nedostatak vlastitih grijehova i gluposti, onaj tko se smatra mudrim ili na bilo koji način superiornijim od svojih bližnjih, nesposoban je za učeništvo. Prije nego što uđe u Kraljevstvo Nebesko čovjek mora postati poput malog djeteta. Vrlina i mudrost uzvišene su stvari, ali ako stvaraju ponos i stanje odvojenosti od ostatka čovječanstva, nisu ništa drugo doli zmija što se pojavljuje u finijem obliku. Prvo od pravila sadržano je u predaji ili žrtvovanju čovjekova srca i njegovih emocija onome što uključuje "postizanje ekvilibrija koji ne može biti narušen osobnim emocijama". Bez odlaganja stavi svoje dobre namjere u djelovanje, ne dozvoljavajući da nijedna nikada ne ostane samo namjerom. Naša jedina smjernica je pustiti da motiv za djelovanjem bude samo djelovanje, a ne nagrada, niti djelovanje potaknuto nadom u krajnji ishod, niti udovoljavanje pasivnosti.

Vjerom je srce pročišćeno od strasti i gluposti, a iz toga proizlazi ovladavanje nad tijelom i na kraju, podjarmljivanje svih čula. Karakteristike prosvijetljenog mudraca su:

1. Oslobođenost od svih želja i saznanje da je samo istinsko Ja ili Uzvišeni Duh blagoslov; sve ostalo je bol.
2. Oslobođenost od vezivanja i odvratnost prema svemu što ga može zadesiti, te djelovanje bez oklijevanja.
3. Na kraju dolazi podjarmljivanje čula, što je beskorisno i često štetno, poput pothranjivanja hipokrizije i duhovnog ponosa, bez druge karakteristike, a nije od velike koristi bez prve.

Onaj tko ne provodi altruizam, onaj tko nije spreman podijeliti svoj posljednji zaloga sa slabijim ili siromašnijim od sebe; onaj tko zanemaruje pomoći svojem bližnjem bilo koje rase, narodnosti ili vjere, naišavši na njega bilo gdje i bilo kada; onaj tko okreće lice od vapaja ljudskog jada; onaj tko čuje klevetanje nevinih ljudi, a ne poduzima ništa da bi ih obranio, kao što bi to učinio da se radi o njemu samom, nije Teozof.

V

Niti jedan čovjek ne djeluje ispravno kada napušta očite dužnosti života, oslanjajući se na Božansku zapovijed. Onaj tko izvršava svoje dužnosti misleći da će ga zadesiti neko zlo ukoliko to ne učini ili da će njihovo izvršenje ukloniti poteškoće sa njegova puta, radi za rezultate. Dužnosti jednostavno trebaju biti određene od Boga, koji u svakom trenutku može naložiti njihovo napuštanje. Moramo raditi sve dok se nemir naše prirode ne obuzda, posvećujući nebeskom sve plodove našega djelovanja i pridružujući mu se snagom pravilnog izvođenja djela. Istinski život čovjeka je počivanje u istovjetnosti sa Uzvišenim Duhom. Mi ne dovodimo život u postojanje bilo kojim našim činom. On je sam po sebi realnost, "istina" i neovisan je o nama. Spoznaja o onome što je suprotno o toj istini iluzija je, jedna nova svijest, a ne djelovanje. Oslobođenje čovjeka ni na koji način nije povezano sa njegovim djelovanjem. Sve dok naše djelovanje predstavlja ostvarenje naše krajnje nesposobnosti da se oslobodimo od uvjetovanoga postojanja, ono je korisno; nakon ostvarenja tog stupnja, djela mogu prije postati zaprekom, nego što mogu pomoći. Oni koji izvršavaju božanske naredbe, znajući da je snaga kojom to čine božji dar, a ne dio čovjekove svjesne prirode, dolaze do slobode iz potrebe za djelovanjem. Tada je čisto srce ispunjeno istinom, a poistovjećivanje sa bogom je shvaćeno. Čovjek se najprije mora riješiti ideje da on sam zaista nešto čini, znajući da se sva djelovanja odvijaju unutar "triju kvaliteta" ,

a ne unutar duše. Tada sva djelovanja mora usmjeriti na odanost, tj. Žrtvovati djelovanja Svevišnjem, a ne sebi samom. Kao Boga kojemu će žrtvovati mora uzdići ili sebe ili drugog stvarnog Boga - Ishvaru; time su sva njegova djelovanja i težnje učinjena i za njega i za Sveukupnost. Ovdje dolazi do izražaja važnost motiva. Ako čini velika djela od vrijednosti ili za dobrobit čovjeka, ako stječe znanje da bi pomogao i ako je pri tom pokrenut misli da će time sam steći spasenje, djeluje zbog vlastite koristi i stoga žrtvuje sebi samom. Prema tome, iznutra se mora posvetiti Svemu; znajući da on nije tvorac djelovanja, već njihov svjedok. Kako se nalazi u smrtnom tijelu, na njega utječu sumnje koje će rasti. Kada narastu, to će značiti da u nešto nije upućen. Tada će "mačem znanja" raspršiti sumnju i spremnim je odgovorom otkloniti. Sve sumnje proizlaze iz niže prirode; nikada iz više. Postajući predaniji, sposoban je jasnije spoznati znanje što počiva u njegovoj Sattvi (dobrohotna priroda), jer ono govori: "Čovjek koji je savršeno predan, spontano u sebi, tijekom vremena, nalazi duhovno znanje." I također: "Čovjek koji sumnja ne nalazi zadovoljstvo niti u ovom niti u drugom svijetu (Deva), niti konačno blaženstvo." Posljednja rečenica nastoji uništiti ideju da će Više Ja, ako u nama postoji, čak i ako smo sumnjičavi i neuki, doseći neophodno znanje i dovesti nas do krajnjega blaženstva zajedno sa čitavim čovječanstvom. Prava molitva kontemplacija je o svim svetim stvarima, o njihovoj primjeni na nas, naš svakodnevni život i djelovanje, praćena najsrdačnijom i najintenzivnijom željom da učini njihov utjecaj jačim, naše živote boljima i plemenitijima, kako bi nam znanje o njima moglo biti udijeljeno. Sve takve misli moraju biti blisko sjedinjene sa sviješću o Svevišnjoj i Božanskoj Suštini iz koje su sva bića proizišla. Duhovna kultura postiže se koncentracijom, koja se mora provoditi svakodnevno i koja se može u svakom trenutku koristiti. Meditacija je definirana kao "prekid aktivne vanjske misli". Koncentracija je cjelokupno životno usmjerenje prema zadanom kraju. Npr. predana majka uzima u obzir interese svoje djece i sve ih postavlja u i prije svih stvari; ne sjedi i ne razmišlja cijelog dana samo o jednom njihovom interesu. Misao ima samoreproduktivnu moć i kada je um čvrsto vezan za jednu ideju postaje njome obojen, i mogli bismo reći da unutar uma izrastaju svi korelati te misli. Na taj način mistik postiže znanje o bilo kojem objektu na koji usmjeruje svoje misli tijekom usredsređene kontemplacije. U tome se nalazi osnovno načelo Krishninih misli: "Stalno razmišljaj o meni, ovisi samo o meni i zasigurno ćeš dospjeti do mene." Život je veliki učitelj: on je veliko očitovanje Duše, a Duša očituje Svevišnje. Tako su sve metode dobre i sve su dijelovi velikog cilja, koji se naziva Posvećenost. U Bhagavad Giti se kaže: "Posvećenost je uspjeh u djelovanju". Nadolazeće psihičke moći također se moraju koristiti, jer one otkrivaju zakone. Ali njihova se vrijednost ne smije preuveličavati, niti opasnost od njih ignorirati. Onaj tko se na njih oslanja nalik je čovjeku koji likuje i ponosi se što je dosegao prvo planinarsko odmorište na svom

usponu prema visokom vrhu.

VI

Vječni je zakon da čovjek ne može biti iskupljen snagom koja se nalazi izvan njega. Kada bi to bilo moguće, odavno bi već anđeo bio posjetio zemlju, objelodanjujući nebeske istine, i pokazujući moć duhovne prirode, iznio čovjekovoj svijesti stotinu činjenica o kojima ništa ne zna. Zločin može biti počinjen u Duhu jednako kao u djelovanju tijela. Onaj tko iz bilo kojeg razloga mrzi drugoga, tko žudi za osvetom i tko ne želi oprostiti nepravdu, pun je ubojitosti, iako to nitko ne mora znati. Onaj tko se klanja lažnim vjerovanjima, tko podjarmljuje svoju svijest zahtjevima bilo koje institucije, huli svoju vlastitu božansku dušu i stoga "uzalud spominje ime Božje", iako se nikada ne zaklinje. Onaj tko žudi i tko udovoljava svojim čulima, u bračnom odnosu ili ne, pravi je preljubnik. Onaj tko bilo kome od svojih bližnjih uskraćuje svjetlo, dobro, pomoć, potporu koju im mudročcu može dati i živi za gomilanje materijalnih dobara radi vlastitog zadovoljenja, pravi je pljačkaš; a onaj tko klevetom otima svojim bližnjima vrijednosti njihova karaktera, kao i svakom vrstom krivog interpretiranja, nije ništa drugo nego lopov, i to onaj najgore vrste. Kada bi ljudi samo bili poštene prema sebi i ljubazno naklonjeni drugima, dogodila bi se ogromna promjena u njihovu vrednovanju života i stvari koje taj život sadrži. RAZVIJAJ MISAO. Nastoji, usmjeravajući čitavu snagu svoje duše, vrata svojega uma zatvoriti svim razbacanim mislima, ne dozvoljavajući niti jednoj da uđe, osim onih koje će ti otkriti nestvarnost čulnog života i Mir Unutarnjeg Svijeta. Razmišljaj dan i noć o nestvarnosti svojeg okruženja i sebe samog. Razvijanje zlih misli manje je štetno od cvjetanja misli dokonih i uzgrednih. Jer, prema zlim mislima uvijek si na oprezu, i odlukom da ćeš se protiv njih boriti i pobijediti ih, razvijaš snagu volje. Neodređene misli, međutim služe da bi se skrenula pažnja i izgubila energija. Prva i osnovna velika zabluda koju moraš pobijediti je poistovjećivanje sa svojim fizičkim tijelom. Počni o tom tijelu razmišljati kao o kući u kojoj moraš živjeti neko vrijeme i tako nikada nećeš popustiti njegovim iskušenjima. pokušaj, također, stalnim naporima nadvladati istaknute slabosti svoje prirode, razvijajući misao tako da ona ubije svaku strast posebno. Nakon prvih ćeš napora početi osjećati neopisivi vakuum i prazninu u svome srcu; nemaj straha, već na to gledaj kao na toplo slabašno svjetlo koje najavljuje izlazak sunca duhovnog blaženstva. Tuga nije zlo. Nemoj se žaliti; ono što se doima patnjama i zaprekama često su u stvarnosti tajanstveni naponi prirode koji će ti pomoći u radu, ako njima uspješ pravilno upravljati. Sagledaj sve okolnosti sa zahvalnošću učenika. Svako je žaljenje pobuna protiv zakona napretka. Ono što se mora izbjeći je bol koja još nije došla. Prošlost se ne može promijeniti, niti popraviti; ono što pripada sadašnjim

iskustvima ne može i ne smije biti izbjegnuto; ali moraju se izbjeći uznemirujuća očekivanja ili strah od budućnosti, kao i svaki čin ili poticaj koji sada ili u budućnosti može prouzrokovati bol nama samim ili drugima.

VII

Uzneseni ideal prema kojem čovjek neprestano teži najvrednija je stvar koju posjeduje i prema kojoj oblikuje svoje misli, osjećaje, oblike i najbolje, što može, svoj život. Stoga, ako zaista nastoji postati, a ne samo izgledati, ne može doživjeti neuspjeh u približavanju svome cilju. Ovu točku, međutim, neće doseći bez borbe, niti će ga stvarni napredak u shvaćanju da je sposoban stvarati ispunjavati mišlju o vlastitoj ispravnosti; jer ako je njegov ideal visok, a njegov napredak prema njemu stvaran, radije će biti ponizan nego nadmen. Mogućnosti daljnjeg razvitka i sadržaji još viših razina postojanja koje se pred njim otvaraju neće smanjiti njegovu gorljivost, iako će zasigurno uništiti njegovu umišljenost. Potrebno je samo sagledati neizmjerne mogućnosti ljudskog života da bi se uništilo nezadovoljstvo i da bi se apatija pretvorila u veselje. Kada zadaća života postane jasna, a njegove sjajne mogućnosti procijenjene, on postaje vrijedan življenja radi sebe samog. Najsigurniji i najizravniji način dosezanja ove više razine je njegovanje principa altruizma, podjednako u mislima kao i u življenju. Polje gledanja ograničeno na sebe zaista je usko i procjenjuje sve stvari po principu samointeresa, jer dok je duša tako samoograničena nemoguće joj je doseći ikakav visoki ideal ili joj se približiti bilo kakvoj višoj razini života. Uvjeti za takav napredak leže prije unutar nego izvan, i srećom su stvoreni neovisnima prema okolnostima i uvjetima življenja. Svakome je pružena mogućnost napredovanja sa jedne na drugu (višu) razinu postojanja, a time i rada sa prirodom u ispunjavanju očite svrshihodnosti života. Ako vjerujemo da je smisao života jednostavno zadovoljavanje naše materijalnosti i očuvanje njezine ugone, i ako vjerujemo da nam materijalna ugodna može pružiti najviše stanje moguće sreće, brkamo nisko sa visokim i iluziju sa istinom. Materijalni vid našega života posljedica je materijalnoga ustrojstva našeg tijela. Mi smo "zemaljski crvi" jer smo svim svojim težnjama prilijepljeni za zemlju. Kada bismo mogli stupiti na evolutivni put, na kojem bismo postali manje materijalni, a više eterični, bio bi utemeljen potpuno drugačiji civilizacijski poredak. Stvari koje se sada čine nužnima i neophodnima prestale bi biti od koristi; kada bismo brzinom misli našu svijest mogli prenositi sa jednoga dijela globusa na drugi, postojeći načini komunikacije više ne bi bili potrebni. Što dublje tonemo u materiju, potrebni su nam sve materijalniji vidovi ugone; esencijalni i moćni bog u čovjeku nije materijalan i neovisan je o ograničenjima vezanim uz materiju. Koje su stvarne potrebe života? Odgovor na to pitanje u cijelosti ovisi o tome što mi smatramo neophodnim. Željeznice, brodovi,

itd., danas su nam neophodni, a ipak su milijuni ljudi živjeli dugo i sretno ništa ne znajući o njima. Nekome se nezaobilaznom potrebom može činiti tucet palača, drugom auto, trećem lula itd. Međutim, sve te potrebe takvima je stvorio sam čovjek. One čine stanje koje čovjeku odgovara, i mame ga da ostane u tom stanju, ne želeći ništa više. Čak mogu sprječavati njegov napredak, umjesto da ga potiču. Ako zaista težimo duhovnom napretku, sve materijalno mora prestati biti neophodnom potrebom. To je žudnja i uzaludno rasipanje misli na povećanje zadovoljstva nižeg življenja, koje sprečava čovjekov ulazak u viši život.